

Huvudman

Borås kommun

boras.stad@boras.segunilla.ternholt@boras.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fristadskolan i Borås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borås kommun att senast den **22 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Borås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Borås kommun ska vidta följande åtgärder

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

- Se till att vid minst ett tillfälle innan den **22 mars 2025** klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Område utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:1058) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Tillsynen har genomförts genom besök i skolenheten den 16 januari 2025. Som en del av tillsynen har lektionsobservationer, samtal med lärare och en intervju med rektorn genomförts. Vidare har dokumentation granskats, bland annat ordningsregler och skolenhetens regler gällande mobiltelefoner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har under tillsynsbesöket genomfört fyra lektionsobservationer. Vid samtliga fyra observerade lektioner förekommer att elever använder sina mobiltelefoner eller elevdatorer i undervisningen som inte är i enlighet med lärarens instruktioner. Under dessa lektioner använder elever dator eller mobiltelefon till att spela spel, titta på sociala medier, att söka på bilder, titta på filmklipp och Google Earth utan koppling till undervisningen. Den otillåtna användningen pågår från ett par minuter

till större delen av dessa lektioner. Lärarna agerar inte alltid utifrån att elever använder sina datorer eller mobiltelefoner till annat än undervisning. I efterföljande intervju med lärare och rektor, framgår att de tidigare informerat eleverna om hur mobiltelefoner och datorer får användas i undervisningen. Vidare framgår vid intervjuer med flera lärare i anslutning till lektionsobservationerna att det finns enstaka elever som varje lektion använder datorn eller annan kommunikationsutrustning till annat än undervisning utan att läraren gett instruktion om det.

Rektorn uppger vid intervju att det är en svår fråga att svara på hur ofta mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning används utan instruktion av lärare, men att det säkert händer varje dag i sexton klasser. Enligt rektorn har denna fråga lyfts med lärarna vid APT möte föregående vecka, där det framkom att elever i årskurs 9 oftare inte lämnar in mobiltelefonen och att elever i årskurs 7 spelar oftare, men att det har blivit bättre när eleverna inser att de behöver datorerna till skolarbete och att eleverna kommer efter i sitt skolarbete. Vid fråga om det behövs göras några insatser utifrån vad som framkom vid APT mötet svarar rektorn att det är viktigt att alla lärare fortsätter att samla in mobiltelefonerna, även om eleven säger att de inte har den med sig. Om mobiltelefoner inte samlas in tappar vi kollen, säger rektorn och tillägger att de behöver hjälpa eleverna att inte låta frestelsen ta över och då är det bättre att samla in mobiltelefonerna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot

utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. Enligt andra stycket får rektorn eller en lärare tillåta användande även i andra fall än som avses i första stycket om det är motiverat av särskilda skäl. Med särskilda skäl avses sådana fall som inte är hänförliga till elevens utveckling och lärande. Det kan handla om att en elev behöver ha tillgång till sin mobiltelefon för att kunna bli nådd vid en viss tidpunkt, av t.ex. familje- eller hälsoskäl, eller att en elev t.ex. på grund av psykisk ohälsa har särskilda skäl att vid olika tillfällen snabbt kunna kontakta vårdnadshavaren. Möjligheten att i dessa fall tillåta användning ska tillämpas restriktivt och innebär inte en möjlighet att tillåta användning av mobiltelefoner eller annan kommunikationsutrustning för hela undervisningsgrupper. (prop. 2021/22:160 s. 230-231)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller lagens krav avseende användandet av mobiltelefoner och datorer i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Av utredningen framgår att det ofta förekommer att elever under lektionstid använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än vad läraren gett instruktioner om. Att datorer och mobiltelefoner inte används enligt lärarens instruktioner leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling negativt.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Borås kommuns verksamhet vid Fristadskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner. Det finns därför skäl att förelägga Borås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Område utan konstaterad brist

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket efterfrågat skolenhetens ordningsregler och skolenhetens rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Skolinspektionen har fått del av skolenhetens ordningsregler samt ett dokument med regler gällande mobiltelefoner. Vid intervju med rektor framgår att rutinerna hantering av omhändertagande av mobiltelefoner finns dokumenterad i dokumentet *Regler gällande mobiltelefoner*.

I skolenhetens dokument med regler gällande mobiltelefoner anges bland annat att alla mobiltelefoner lämnas in vid lektionsstart i för ändamålet avsedd låda. Mobilen återfås vid lektionens slut (om mobilen inte använts under lektionen). Lektionen slutar först då alla har sin mobil och lådan är tom. Vidare framgår att om reglerna inte följs har läraren rätt att beslagta mobilen som då återfås vid skoldagens slut. Mobilen lämnas in till skoladministratören eller om skoladministratören inte är där till biträdande rektor eller rektor.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Borås kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christian Floer

Beslutsfattare
Signerat av: Christian Floer

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson